

Διαδίκτυο και Γονείς

Γράφει ο κος

Στράτος Παπάνης

Επίκουρος καθηγητής του τμήματος Κοινωνιολογίας
Παν/μίου Αιγαίου

Μόλις πριν λίγα χρόνια οι γονείς παιδιών και εφήβων, υποκινούμενοι από διαπιστώσεις/διακηρύξεις επιστημόνων και ειδικών, αποδέχτηκαν ότι το διαδίκτυο μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά στη σχολική επίδοση και, ακολουθώντας το «ρεύμα των καιρών», αλλά και χάρη στην εύκολη και φτηνή πρόσβαση που επιτρέπει το ίντερνετ σε όλα τα κοινωνικά και οικονομικά στρώματα, εξόπλισαν τα παιδικά και εφηβικά υπνοδωμάτια με υπολογιστές τελευταίας τεχνολογίας.

Πράγματι, η χρήση του ίντερνετ από μαθητές μπορεί να βελτιώσει την επίδοσή τους στα μαθήματα, καθώς η διαδικασία εύρεσης και επιλογής πληροφοριών αυξάνει την κριτική τους σκέψη και, το σπουδαιότερο, μεγιστοποιεί την αυτονομία τους. Διαφωτιστικά στο θέμα αυτό είναι, μεταξύ άλλων, τα ευρήματα μιας έρευνας των Jackson et al. (2006), σύμφωνα με τα οποία οι μαθητές οι οποίοι χρησιμοποιούσαν συστηματικά το διαδίκτυο ως εργαλείο στη μελέτη τους, αν και ανήκαν σε χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και, επομένως, δεν είχαν άλλη βοήθεια από την οικογένειά τους, σημείωσαν υψηλότερη βαθμολογία από εκείνους που δεν έκαναν -ή έκαναν μικρότερη- χρήση του διαδικτύου.

Το πολύτιμο αυτό εργαλείο γρήγορα κέρδισε την εμπιστοσύνη των γονέων, που με ικανοποίηση έβλεπαν τα παιδιά τους να περνάνε ένα μεγάλο μέρος του χρόνου τους μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή. Πιθανόν και να κατεύναζε τις «ενοχές» εκείνων που δεν

είχαν, λόγω των πολλών επαγγελματικών τους υποχρεώσεων, τον απαιτούμενο χρόνο για να ασχοληθούν προσωπικά με τη μελέτη των παιδιών τους. Άλλωστε, το γεγονός ότι η ενασχόληση με το ίντερνετ κρατούσε στον ασφαλή χώρο του σπιτιού, μακριά από εξωτερικούς κινδύνους, καθιστούσε ιδιαίτερα τους γονείς που διέμεναν σε μεγάλα αστικά κέντρα.

Τα αναμφισβήτητα οφέλη του ίντερνετ άρχισαν να επισκιάζονται από τις αρνητικές συνέπειες της παρατεταμένης ή λανθασμένης χρήσης του, καθώς και το πλήθος των παραβατικών συμπεριφορών που βρίθουν στον εικονικό του κόσμο. Θα ήταν, άλλωστε, ουτοπική η πεποίθηση ότι οι παραβατικές συμπεριφορές του πραγματικού κόσμου δεν θα διείσδυαν και στον εικονικό.

Μόνο που σε αυτήν την περίπτωση οι γονείς ήταν ανυποψίαστοι για τους κινδύνους, και τα παιδιά –εύκολα θύματα- ανενημέρωτα, όχι μόνο για τις παραβατικές συμπεριφορές που σημειώνονται στον κυβερνοχώρο, αλλά και για τον πιθανό εθισμό τους σε ένα άλλου είδους ναρκωτικό. Και αν η Ελληνική κοινωνία μόλις τώρα αρχίζει να αφυπνίζεται για τους κινδύνους που ελλοχεύουν, σε χώρες του εξωτερικού τα προειδοποιητικά μηνύματα ήταν πολλά εδώ και χρόνια.

Δεν είναι τυχαίο ότι σε έρευνα που διεξήχθη στην Αμερική το 2006, **το 85% των γονέων που ρωτήθηκαν απάντησαν ότι θεωρούν το ίντερνετ ως το πιο επικίνδυνο από όλα τα υπάρχοντα πολυμέσα** (Common Sense Media, 2006). Οι ανησυχίες τους δεν είναι αβάσιμες, ούτε υπερβολικές. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς ότι τα παιδιά και, κυρίως, οι έφηβοι, απαλλαγμένοι από τις απαγορεύσεις και τους περιορισμούς που βιώνουν καθημερινά στην πραγματική τους ζωή, νιώθουν, αλλά και, ουσιαστικά, είναι ελεύθεροι να επικοινωνήσουν με όποιον επιθυμούν, να δοκιμάσουν διαδικτυακές

εμπειρίες που τους φαίνονται δελεαστικές, προκλητικές και ενδιαφέρουσες, να εξερευνήσουν το άγνωστο, να ενταχθούν σε ομάδες, να διευρύνουν τον κοινωνικό τους κύκλο, συνομιλώντας με άτομα που ίσως να μην συναντήσουν ποτέ, να ξεχαστούν με πολύωρες μοναχικές περιηγήσεις στον κυβερνοχώρο ή να νιώσουν την αδρεναλίνη τους να κορυφώνεται παίζοντας παιχνίδια, χωρίς καν να χρειάζεται να μετακινηθούν από την καρέκλα τους.

Αξιοσημείωτα είναι τα ευρήματα της έρευνας που διεξήγαγε το London School of Economics (2002), **σύμφωνα με τα οποία το 90% των παιδιών που ρωτήθηκαν, ηλικίας από 8 έως 16 ετών, είχαν πρόσβαση σε πορνογραφικό υλικό, και μάλιστα τυχαία, κατά τη διάρκεια αναζήτησης πληροφοριών για τις σχολικές τους εργασίες.**

Μια τέτοιου είδους ελεύθερη και ανεμπόδιστη επαφή με υλικό ακατάλληλο για τις μικρότερες ηλικίες, ιδιαίτερα όταν είναι συνεχής και καθίσταται συνήθεια, μπορεί να έχουν βλαβερές συνέπειες στην ανάπτυξη των παιδιών και των εφήβων και να επηρεάσουν τη μετέπειτα κοινωνική και σεξουαλική τους συμπεριφορά.

Ο εθισμός στο διαδίκτυο, όπως, άλλωστε, και κάθε είδους εθισμός, αποδείχτηκε ότι διατάρασσε σημαντικά τις σχέσεις των μελών της οικογένειας, καθώς οι μισοί περίπου γονείς που ρωτήθηκαν δήλωσαν ότι καθημερινά εισέπρατταν την επιθετικότητα ή την αποξένωση και την αδιαφορία των παιδιών τους. Τα προβλήματα αυτά παρατηρούνται, όταν η ενασχόληση με το διαδίκτυο έχει κοινωνικούς σκοπούς και όχι εκπαιδευτικούς, καθώς η διαδικτυακή επικοινωνία λειτουργεί σε βάρος της αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών της οικογένειας. Χαρακτηριστικό είναι ότι σε έρευνα του Pew Report (2001), **ακόμα και στην πιο εξελιγμένη τεχνολογικά Αμερική, το 64% των εφήβων που ρωτήθηκαν δήλωσαν ότι είχαν καλύτερη γνώση του διαδικτύου σε**

σύγκριση με τους γονείς τους, και το 66% των γονέων τους απλά συμφώνησε.